

Óli Jacobsen

NÝGGJ KVINNUSØGA:

SANNA Í NORÐRADALI FEKK HOLLENDSKAN
MANN TAKKAÐ EINUM ILLVEÐRI

Sanna Apol, sum søgan snýr seg um

Tað er hugaligt, at tað er komin enn ein kvinnusøga út í bók, hesa ferð um Sonnu Apol. Tað er langommudóttirin, Katrin Didriksen Apol, sum hevur skipað fyri útgávuni.

Tað hevur ikki verið nóg av kvinnufrásøgnum í Føroyum. Í innganginum verður sagt, at vit vita bara um tvær kvinnur, sum hava latið úr honum endurminningar frá eldri tíðum. Tær eru Caroline Heinesen, mamma William, og Gudrun Zachariassen, kona Jógvana.

Her er í hvussu er ein ævisøga gloymd, og hetta er tann hjá Onnu Evensen, dóttir tann fyrsta Lützen í Føroyum. Hon var fødd í 1841, og eftir hana liggja ótrúliga áhugaverdar endurminningar frá seinni helvt av 19. øld sum barn og ung í Havn, og sum presta- og próstakona á Viðareidi, í Hvalba og á Nesi.

Henda frásøgnin kann lesast á heimasíðuni:

www.olijacobsen.com

Andrias vildi ikki jarðast undir Svínaryggi

Í hesi greinarøð er nokkso fitt skrivað um Apolfólkini og um teirra lív í Norðradali. Hetta er millum annað gjørt við samrøðum við Jákup Reinert á Sundi,

Hannu og Harry Wilson og Onnu á Váli, sum øll høvdu røtur til Norðradals og samband til Apolættina.

Ein serligur persónur í Norðradali var Andrias, pápi Sannu. Hann er kendur fyri, at hann vildi jarðast í haganum omanfyri Norðradal, og hann hevði enntá grivið sína egnu grøv.

Orsøkin var, at hann vildi undir ongum umstøðum gravast í gamla kirkjugarði í Havn. Hetta hevði hann sína orsök fyri. Umleið í 1890 hevði hann fingið sum pliktarbeði at grava kistur upp úr gravum og at koyra líkleivdirnar í eina felagsgrøv. Hetta hevur helst verið í samband við breiðkan av vegnum við kirkjugarðin. Men Andrias øtaðist um hetta brotið á gravarfriðin, og hann setti í seg, at hann skuldi ikki jarðast í ein kirkjugarð, har slíkt kundi henda. Hann varð í staðin jarðaður í Kaldbak, har eingin vandi er á ferð. Víst hevur kirkjugarðurin í Kaldbak verið við at fyllast, men nú er nýggjur kirkjugarður komin, so Andrias skal nokk sleppa at liggja í friði.

Illveðrið sum skapti Apol í Føroyum

Apol er eitt rættligt kent navn í Føroyum. Men tað er kanska ikki so kent, at hetta var einum illveðri

Fyri kortum kom út áhugaverda bókin Fjallafólk á flatlendi, sum er eitt gott ískoyti til okkara kvinnusøgu

og vánaligum havnaumstøðum í Havn fyri at takka.

Í 1919 kemur eitt hollenskt skip við eini saltlast á redina í Havn. Nakrir av manningini fara við einum báti í land. Ein av teimum var stýrimaðurin, Louis Apol. Men tá ið teir ætlaði sær at rógva umborð aftur, brast hann á við landsynningi, og teir sluppu ongan veg. Her mátti søkjast lívd, har hon fanst Louis dugdi eitt sindur av donskum og kundi spyrja seg fyri. Hann varð vístur inn á Reinerts Kafé. Hetta hús er nú ein partur av Frelsunarherinum, har Tilhaldið var fyrr.

Her hitti Louis Sannu, dóttir Andrias í Norðadali, sum arbeiddi hjá brøðrum sínum Jens og Gustav Reinert, sum róku kafeina.

Louis fór avstað aftur í fyrsta umfarið. Okkurt er hent teirra millum, og hann lovar at koma aftur. Tí trúði Sanna nú ikki rættliga! Hon var sjeý ár eldri enn hann og var mestsum ein gomul

genta, og hann var ein ungur flottur maður.

Men hvussu var og ikki. Ein dag kemur Louis aftur, og tey giftast í 1920. Tey fluttu fyrst til Hollands, har Eiko var føddur. Men Sanna treivst ikki í slættlendinum í Hollandi, og tey fluttu aftur til Føroyar. Fyrst búðu tey í Havn. Síðan flutti tey til Norðradals.

Tey fingi trý børn, Eiko, Honnu og Jákup.

Eiko greiddi frá, hvussu væl honum dámdi at koma til Sund at vitja mammubeiggjan, Gustav. Hann var nakað javngamal við Gimma og Jakku, synir Gustav.

Tað var stórus munur á umstøðunum í Norðradali og Sundi. Á Sundi slapst á flot, tí tað var kyrrupláss, meðan tað sjáldan var atleggjandi í Norðradali.

Ein sonur Sonnu var Jákup. Hann arbeiddi í mong ár á Veðurstøðini í Havn, men hann doyði longu í 1986. Kona hansara,

Poula, er enn á lívi. Hon er eisini eitt skilafólk. Beiggi hennara var Petur Skeel, sum í mong ár var veðurmaður á Sosialinum.

Fjølbroyttur maður

Louis var ein fjølbroyttur maður. Fyrstu árin sigldi hann sum kapt-eynur úti í heimi, men hevði eisini virksemi av ymiskum slag.

Herfyri høvdu vit eina áhugaverda frásøgn um føroyingar, sum vóru á stórhvalaveiðu í Suður-Íshavinim aftaná kríggið. Tað var Louis sum var umboðsmaður í Føroyum.

Eftirkomarar hjá Sannu og Louis hava eisini gjørt seg galdandi í Føroyum á ymiskum økjum sum við byggivirksemi, politikki og telving. Ein langabbaðóttir hevur júst verið varafólk á Fólka-tingi sum yngsti føroyingur í hesum sessi.

Hanna Apol greiddi frá um pápan:

Pápi fór sjálvboðin til Bretlands undir krígunum. Hann var innkallaður av hollensku stjórnina at koma til Onglands og roknaði sjálvsagt við at fara við eitt hollenskt skip.

Hann var leingi har. Eg havi brøv frá honum, sum hann sendi mammu.

Trý systkin hjá Sannu í hoyna í Norðradali í 1920-unum. Óli Reinert, kendur sum sálmaskald, við hundinum. Andrea er mitt í myndini og Nordina uttast høgrumegin. Uttast vinstrumegin er mamma teirra, Johanna. Helst hevur Sanna tikið myndina. Hon var ein dugnaligur fotografur.